

## **Deliverable D2.1-Output Number 2: DIALECT4 Needs assessment, guidelines and toolkits for children (10-12)**

# **DIALECT Médiatudatossági Eszköztár**

**10–12 éves gyermekek számára**

**Médiatudatos gyerek a pályán: Eszköztár edzők és trénerek részére**

### **DIALECT4**

Enlarging DIALECT's Communities of Tolerance  
Through Football, Focusing on Younger Children

Project Number: 101184384

Az Európai Unió által finanszírozva. A megfogalmazott nézetek és vélemények kizárólag a szerzők álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) álláspontjával. Az Európai Unió és az EACEA nem vonható felelősségre ezekért.

## Tartalomjegyzék

|                                                                            |           |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>A segédanyag bemutatása.....</b>                                        | <b>3</b>  |
| <b>Kutatási eredmények.....</b>                                            | <b>4</b>  |
| <b>A modulok áttekintése.....</b>                                          | <b>6</b>  |
| <b>Alkalmazott médiatudatosság: Tevékenységek és játékok.....</b>          | <b>7</b>  |
| Kezdőrúgás! Vidám módok a média témájának bevezetésére .....               | 7         |
| I. MODUL: Álhírek és félretájékoztatás.....                                | 11        |
| II. MODUL: Vizuális befolyásolás .....                                     | 14        |
| III. MODUL: A szólásszabadság korlátai és a gyűlöletbeszéd .....           | 17        |
| IV. MODUL: Alternatív narratívák létrehozása és kritikus gondolkodás ..... | 19        |
| V. MODUL: Digitális ellenálló képesség.....                                | 22        |
| VI. MODUL: Állampolgári szerepvállalás.....                                | 25        |
| <b>Mellékletek.....</b>                                                    | <b>28</b> |
| 1. MELLÉKLET – Görgetés, Megosztás vagy Megállás.....                      | 28        |
| 2. MELLÉKLET – Készítsd el a biztonságos digitális profilodat .....        | 29        |
| 3. MELLÉKLET – Edzői reflexió és megfigyelési lap.....                     | 30        |
| <b>Köszönetnyilvánítás.....</b>                                            | <b>31</b> |
| <b>Jogi nyilatkozat .....</b>                                              | <b>31</b> |

## A segédanyag bemutatása

Ez a segédanyag edzők, trénerek és pedagógusok munkáját hivatott támogatni, akik gyermekekkel dolgoznak. Gyakorlati útmutatást, példákat és eszközöket kínál, hogy segítsen a gyermekeknek eligazodni a mai összetett médiakörnyezetben. A fókusz a kritikus gondolkodás, a digitális ellenálló képesség és az állampolgári szerepvállalás fejlesztésén van a médiatudatosságon keresztül.

A segédanyag módszereket kínál az alternatív és ellen-narratívák bevezetésére, amelyek megkérdőjelezik a gyűlöletbeszédet és a diszkriminációt, különösen az online térben. Bár ebben a korosztályban nem minden gyermek aktív médiahasználó, sokan hamarosan önállóan kezdik felfedezni a digitális világot. Ez a segédanyag előre felkészíti őket, hogy kritikus tudatossággal és ellenálló képességgel lépjenek be az online környezetbe. Azoknak a felnőtteknek nyújt támogatást, akik gyermekekkel dolgoznak, hogy inkluzív, tiszteletteljes és demokratikus értékeket közvetítsenek online és offline egyaránt.

A segédanyag különféle kommunikációs és oktatási megközelítéseket tartalmaz, valamint rugalmasan alkalmazható tevékenységeket, amelyek sportegyesületekben, iskolákban és közösségi terekben is használhatók. Ezek az erőforrások segítenek lebontani azokat a káros sztereotípiákat és médiatartalmakat, amelyek a rasszizmust, az idegengyűlöletet és a kirekesztést normalizálják.

Ez az anyag kiegészíti a [DIALECT Toolkit: Football & Media Literacy Against Racism, Xenophobia, and Exclusion](#) című segédanyagot, és angol, görög, olasz, magyar és szerb nyelven érhető el, hogy szélesebb körű hozzáférést biztosítson a különböző oktatási és kulturális kontextusokban.

Míg a DIALECT Toolkit elméleti háttérrel nyújt – kulcsfogalmakat, alapelveket és a labdarúgás, médiatudatosság és állampolgári szerepvállalás kapcsolatát ismerteti –, ez az adaptált segédanyag gyakorlati, korosztályhoz illeszkedő tevékenységeket kínál kifejezetten 10–12 éves gyermekek számára.

A tevékenységek megfelelnek a DIALECT Toolkit hat alaptémájának, de játékos, élményszerű és könnyen hozzáférhető módon lettek kialakítva a fiatalabb korosztály számára. Az edzők és trénerek inspirációt és azonnal alkalmazható gyakorlatokat találnak benne, amelyek életre keltik a médiatudatosságot – akár a futballpályán, akár informális tanulási környezetben.

A két segédanyag együtt koherens és kiegészítő megközelítést kínál: a DIALECT Toolkit biztosítja az elméleti alapokat, míg ez az adaptált változat gyakorlati, korosztályhoz illeszkedő tevékenységeket nyújt. Az edzők, trénerek és pedagógusok párhuzamosan használhatják őket, hogy megerősítsék módszertani eszköztárukat, és következetes, hatékony tanulási élményt biztosítsanak a gyermekek számára.

A segédanyag alapvető meggyőződése, hogy az online tér közösségi tér, ahol a demokratikus elveknek és az emberi jogoknak érvényesülniük kell. Az edzők és pedagógusok kulcsszerepet

játszanak abban, hogy a gyermekeket képessé tegyék felismerni a félretájékoztatást, fellépni a gyűlöletbeszéd ellen, és már fiatal korban aktív, felelős digitális állampolgárokká válni.

## Kutatási eredmények

A DIALECT4 projekt keretében, a segédanyag kidolgozása előtt primer kutatás zajlott edzők, trénerek és gyermekek bevonásával, hogy jobban megértsük a médiatudatossággal kapcsolatos igényeiket.

Főbb megállapítások:

A 10–12 éves gyermekek körében végzett kutatás (az EKKE – Nemzeti Társadalomkutató Központ irányításával) azt mutatja, hogy bár sok gyermek magabiztosan használja a digitális eszközöket (elsősorban okostelefonokat), készségeik főként a közösségi médiára, játékokra és szórakozásra korlátozódnak. Ez arra utal, hogy a magabiztosság nem feltétlenül jelent kompetenciát: a legtöbb gyermek korlátozottan érti az oktatási eszközöket, az online biztonságot, a félretájékoztatás felismerését, a képernyőidő kezelését és a káros interakciók kezelését. Ez kiemeli a strukturált, gyakorlati és korosztályhoz illeszkedő média- és digitális írástudási programok szükségességét.

A sportedzők és trénerek kulcsszerepet játszhatnak ebben a hiányosság áthidalásában, ha aktívan támogatják a szélesebb körű média- és digitális írástudási készségek fejlesztését a 10–12 éves gyermekek körében. Mint megbízható és pozitív példaképek, az edzők/trénerek a gyakorlások és csapatkommunikáció során beépíthetik a digitális tudatosság elemeit a meglévő futballrutinokba, így erősítve nemcsak a digitális biztonságot és kritikus gondolkodást, hanem a bizalmat, inklúziót és csapatkultúrát is – a pályán és azon kívül.

Azonosított kulcsigények:

- Digitális eszközök szélesebb körének bemutatása, különösen oktatási, kreatív vagy produktivitási célokra, hogy a gyermekek megértsék: a technológia nemcsak szórakozás, hanem tanulás, együttműködés és fejlődés eszköze is.
- Online biztonsági oktatás, amely az online kockázatok felismerésére, a káros tartalmak jelentésére, az adatvédelmi beállítások megértésére és védelmi stratégiák kialakítására fókuszál.
- Kritikus gondolkodás és médiatudatosság fejlesztése, hogy a gyermekek hatékonyabban tudják megkérdőjelezni, értékelni és ellenőrizni a digitális tartalmakat. Felismerjék a félretájékoztatást, sértő megjegyzéseket vagy toxikus viselkedést a játék- és chatkörnyezetekben.
- Ézelmi ellenálló képesség és empátia fejlesztése, különösen a káros tartalmakra vagy sértő interakciókra adott válaszként. Az edzők/trénerek csapatbeszélgetéseket vagy tevékenységeket integrálhatnak, amelyek empátiát, csapatmunkát és ellenálló

képességet építenek – ezek a készségek könnyen átültethetők a pályáról a digitális térbe.

- Digitális állampolgárság oktatása, hogy a gyermekek tudatosan és tiszteletteljesen viselkedjenek online, beleértve a csapatbeszélgetéseket és a közösségi médiát. Ahogyan az edzők/trénerek a pályán a fair play-t tanítják, úgy hangsúlyozhatják az online tiszteletteljes és felelős viselkedést is.
- Bizalom és nyílt kommunikáció építése: Az edzők/trénerek biztonságos környezetet teremthetnek, ahol a gyermekek nyílt

Az edzők és trénerek támogatása abban, hogy a sportot a médiatudatossággal ötvözzék, elősegítheti a gyermekek fizikai és digitális jóllétét, és felkészítheti a 10–12 éves korosztályt arra, hogy ne csak olyan értékeket sajátítsanak el, mint a tisztelet, a csapatmunka és a fegyelem, hanem biztonságos és felelős digitális szokásokat is kialakítsanak.

## A modulok áttekintése

Ez a segédanyag a DIALECT Toolkit: Football & Media Literacy Against Racism, Xenophobia, and Exclusion című kiadvány alapelveire és keretrendszerére épül. Kifejezetten olyan edzők és trénerek számára készült, akik 10–12 éves gyermekekkel dolgoznak, és céljuk a gyakorlati médiatudatosság és állampolgári szerepvállalás fejlesztése hat interaktív modulon keresztül:

**I. modul: Álhírek és félretájékoztatás** — segít a gyermekeknek felismerni és megérteni a félrevezető vagy hamis információkat.

**II. modul: Vizuális befolyásolás** — feltárja, hogyan hatnak a képek és videók a véleményekre és érzelmekre.

**III. modul: A szólásszabadság korlátai és gyűlöletbeszéd** — vizsgálja, mikor válik a beszéd ártalmassá, és hogyan lehet erre reagálni.

**IV. modul: Alternatív narratívák és kritikus gondolkodás** — ösztönzi a káros üzenetek és sztereotípiák megkérdőjelezését kreatív gondolkodás révén.

**V. modul: Digitális ellenálló képesség** — olyan készségeket fejleszt, amelyek segítenek biztonságosan, magabiztosan és tudatosan jelen lenni az online térben.

**VI. modul: Állampolgári szerepvállalás** — aktív és felelős részvételre inspirál digitális állampolgárként és az emberi jogok védelmezőjeként.

Az edzők és trénerek munkájának támogatására a 3. számú mellékletben (32. oldal) egy reflexiós és megfigyelési lap található, amely lehetőséget biztosít a gyermekek tanulásának értékelésére, kulcsmomentumok rögzítésére és az egyes foglalkozások sikeres elemeinek dokumentálására.

Míg a DIALECT Toolkit biztosítja az elméleti háttérrel és fogalmi meghatározásokat, ez az adaptált segédanyag korosztályhoz illeszkedő tevékenységeket és gyakorlati javaslatokat kínál, hogy hatékonyan bevonja a fiatal tanulókat ezekbe a kritikus témákba.

# Alkalmazott médiatudatosság: Tevékenységek és játékok

## Kezdőrúgás! Vidám módok a média témájának bevezetésére

**1. tevékenység** Jégtörő gyakorlat: „Lépj előre!” – A média szerepe az életünkben

**Célkitűzések:** A tevékenység végére a gyermekek képesek lesznek:

- Elgondolkodni azon, mi a média, és hogyan jelenik meg az életünkben
- Megérteni, hogy az emberek eltérő hozzáféréssel rendelkeznek a médiához és technológiához
- Felismerni a médiatudatosság fontosságát: a média olvasása, értelmezése és létrehozása
- Felfedezni, hogy a média lehet hasznos, zavaró vagy félrevezető
- Elkezdik átgondolni az online biztonság kérdését

**Időtartam:** 25–30 perc **Szükséges eszközök:** Semmi, csak egy nyitott tér

**Előkészületek és instrukciók:** Gyűjtsük össze a gyermekeket, és kérjük meg őket, hogy álljanak egyenes vonalban a futballpálya szélességében (gólvonaltól gólvonalig), úgy, hogy elegendő hely legyen közöttük az előrelépéshez.

Magyarázzuk el a tevékenységet: „Most megtanuljuk, hogyan van jelen a média az életünkben. Felolvasok néhány mondatot, és ha az igaz rád, lépj egyet előre. Minden mondat után térj vissza a kiinduló vonalra.”

Olvassuk fel a mondatokat tisztán, minden után hagyjunk időt a lépésre, majd vezessük vissza a gyermekeket a kezdővonalra. Néhány mondat után ösztönözzük a rövid megosztásokat vagy reakciókat, hogy fenntartsuk az érdeklődést.

**Példamondatok a „Lépj előre!” gyakorlathoz** (A csoport összetételétől függően módosíthatók)

- Lépj előre, ha használtál már tabletet vagy telefont.
- Lépj előre, ha néztél már videót YouTube-on vagy más oldalon.
- Lépj előre, ha játszottál már online vagy digitális eszközön.
- Lépj előre, ha beszéltél már valakivel videóhíváson keresztül.
- Lépj előre, ha láttál már olyan videót vagy képet, ami összezavart vagy elszomorított.
- Lépj előre, ha hallottál már olyan közösségi média alkalmazásokról, mint az Instagram vagy a TikTok.
- Lépj előre, ha osztottál már meg fotót, videót vagy üzenetet online vagy telefonon.
- Lépj előre, ha valaki már figyelmeztetett, hogy légy óvatos az online tevékenységeiddel.

**Csoportos reflexió (ülve vagy állva körben a pályán)** A lépések után gyűjtsük körbe a gyermekeket, és tegyünk fel néhány nyitott, barátságos kérdést a beszélgetés ösztönzésére:

- Mit jelent szerintetek az, hogy „írástudó”? Csak a szavak olvasásáról van szó?
- Mit jelenthet a „média”? Milyen típusú médiát ismertek?
- Mit jelenthet a „médiatudatosság”?
- Hogyan segíthet nekünk a média? Lehet néha zavaró vagy megtévesztő?
- Miért fontos szerintetek tudni, mi az igaz és mi a hamis online?

#### **Tréneri megjegyzések és kiemelendő pontok:**

- Az írástudás nem csak az olvasás és írás, hanem az információk megértése és értelmezése.
- A médiatudatosság arról szól, hogyan találjuk meg, értjük meg, kérdőjelezzük meg és hozzuk létre a médiatartalmakat.
- Nem mindenki rendelkezik ugyanolyan eszközökkel vagy internet-hozzáféréssel – ez befolyásolja, hogyan tanulnak vagy tájékozódnak az emberek.
- Az online térben nemcsak nézzük vagy olvassuk a médiát, hanem létre is hozhatjuk és megoszthatjuk azt.
- A média sokféle forrásból érkezik nagyon gyorsan, és nem minden online tartalom igaz vagy hasznos.

#### **Lezárás: Pozitív üzenet a foglalkozás végén**

„A következő alkalmakon felfedezzük, hogyan lehet okosan és biztonságosan használni a médiát. Kérdéseket tesztek fel, játékokat játszatok, és olyan eszközöket próbáltok ki, amelyek segítenek jó döntéseket hozni – online és offline egyaránt.”

#### **2. tevékenység Bemelegítő gyakorlat: „Médiaszavas állomások a pályán”**

**Célkitűzések:** A médiával kapcsolatos alapfogalmak aktív, szabadtéri módon történő bevezetése. A kifejezés ösztönzése mozgáson, rajzon és megosztáson keresztül. A médiatudatosság csoportszintű megértésének építése játékos, fizikai tevékenységen keresztül.

**Időtartam:** 30–35 perc

#### **Szükséges eszközök:**

- Nagy méretű (A3/A2) laminált lapok vagy posztertáblák (szónként egy)
- Vastag, kültéri írásra alkalmas filctollak vagy krétamarkerek
- Bóják vagy lapos jelölők az állomások kijelölésére és rögzítésére
- Íróalátétek vagy stabil felületek (opcionális, a rajzolás/írás megkönnyítésére)

#### **A tevékenység előkészítése és lebonyolítása**

**1. lépés: „Szóállomások” kialakítása a pályán** Válassz ki 4–6 korosztályhoz illő médiával kapcsolatos fogalmat (pl. Média, Hír, Igazság, Közösségi média, Tény, Sztereotípa, Internet, Újságíró). Írd fel minden egyes szót nagy betűkkel egy-egy laminált lapra vagy poszterre. Helyezd el ezeket a pálya különböző pontjain, bójákkal vagy súlyokkal rögzítve. Biztosíts elegendő helyet minden állomás körül, hogy egyszerre 3–4 gyermek kényelmesen odaférjen. Ezek lesznek a „szószigetek” a pályán.

*Sztereotípa magyarázata gyermekeknek:* A sztereotípa egy rögzült elképzelés egy embercsoportról. Olyan, mintha azt mondanánk, hogy mindenki ugyanaz abban a csoportban – pedig ez nem igaz.

**2. lépés: Csendes séta és írás** Mondd a gyermekeknek: „Most körbejárjuk a szigeteket. Minden állomásnál rajzolhatsz vagy írhatod bármit, ami eszedbe jut a szó kapcsán. Mit gondolsz, mit jelent? Láttad vagy hallottad már? Mit jelenthet szerinted?”

#### **Instrukciók gyermekeknek:**

- Mozogjatok csendben az állomások között
- Írjatok gondolatokat, kérdéseket, rajzokat vagy akár emojikat közvetlenül a papírra
- Hozzáfűzhetek mások írásaihoz vagy rajzaihoz is

**3. lépés: Reagálás és kiegészítés** Miután mindenki meglátogatta az állomásokat, mondd: „Most menjetek vissza azokhoz az állomásokhoz, ahol valami érdekeset, vicceset vagy meglepőt láttatok. Reagáljatok rá például egy 👍, ❓, 😮, 💡 jellel, vagy írjatok hozzá egy gondolatot.”

Ez segíti a gyermekek közötti kapcsolódást és a társak hozzájárulásainak értékelését.

**4. lépés: Kiemelés és megosztás** Adj minden gyermeknek egy filctollat, és kérd meg őket, hogy menjenek vissza még egyszer:

- Karikázzanak vagy csillagozzanak meg valamit, ami igazán elgondolkodtatta őket
- Válasszanak ki egy dolgot, amit később megosztanak a csoportbeszélgetés során

Ez segít azonosítani a megbeszélésre érdemes kulcsötleteket.

**5. lépés: Csoportos beszélgetés a pálya közepén** Gyűjtsd össze a gyermekeket egy körbe ülve a pálya közepén. Helyezd a lapokat a kör közepére, vagy ha van rá lehetőség, akaszd fel őket egy kerítésre vagy padra.

Tegyük fel a következő nyitott kérdéseket:

- Melyik szavakat volt könnyű megérteni? Melyek voltak nehezebbek?
- Melyik ötletek gondolkodtattak el, amiket más gyermekek írtak?
- Miért lehetnek ezek a szavak fontosak, amikor videókról, játékokról vagy közösségi médiáról beszélünk?

- Szerintetek fontos lesz, hogy jobban megértsétek ezeket a szavakat, ahogy idősebbek lesztek és többet vagytok online?

### **Tréneri megjegyzések és tippek:**

- Használj bójákat és jól látható határokat a szervezettség és biztonság érdekében
- Szeles időben ragaszd le a lapokat vagy rögzítsd őket lapos tárgyakkal (pl. írótablákkal)
- Nagyobb csoport esetén oszd két részre a gyerekeket, és váltakozzanak az állomások és egy rövid futballgyakorlat között
- Bátorítsd a játékos mozgást az állomások között, hogy megmaradjon az energikus hangulat

## I. MODUL: Álhírek és félretájékoztatás

### 1. tevékenység: „Focihírek nyomozója!”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek felismerni az álhíreket és a félretájékoztatást a futballal kapcsolatos hírek kritikus értékelésén keresztül. Megtanulják kérdéseket feltenni, forrásokat ellenőrizni, és átgondolni, mielőtt elhisznek vagy megosztanak valamit.

**Időtartam:** 45–60 perc **Szükséges eszközök:**

- Nyomtatott vagy digitális „hírcikkek” (valódi és hamis futballhírek)
- „Tényellenőrző kártyák” (egyszerű ellenőrzőlista gyermekeknek)
- Fehértábla vagy flipchart
- Tollak/filctollak
- Opcionálisan: internet-hozzáférés (ellenőrzési lépések szimulálásához)

**Előkészítés:** Készíts 4–5 rövid futballhírt. Legyenek köztük valódiak és hamisak vagy túlzóak, például:

- „Cristiano Ronaldo csatlakozik egy görög helyi csapathoz!”
- „A csapat varázslatos szerencsés zokninak köszönhetően nyert!”
- „Lionel Messi stadion alakú szigetet vásárolt!”
- „Fiatal kapus három tizenegyest védett ki egy meccsen” (valódi)

### Utasítások:

1. Bemelegítés (10 perc) Tegyéél fel néhány vidám igen/nem kérdést (pl. „Rúghat gólt egy focista kézzel?”). Beszélgetésindító: „Néha amit hallunk a fociról, igaznak tűnik... de nem az!”
2. Fő tevékenység (25–30 perc) – „Légy focihírek nyomozója!”
  - Oszd a gyermekeket 3–4 fős csoportokra.
  - Minden csoport kapjon 2–3 hírt (valódi és hamis vegyesen).
  - Adj nekik „Tényellenőrző kártyákat” olyan kérdésekkel, mint:
    - Túl furcsa ahhoz, hogy igaz legyen?
    - Megtalálható, ki írta?
    - Megbízható forrásból származik?
    - Erős érzelmet vált ki (dühöt, izgatottságot)?
    - Van másik forrás, ami megerősíti?
  - A csapatok olvassák el, vitassák meg, és döntsenek: igaz vagy hamis.
  - Opcionálisan: ha van internet, ellenőzzenek egy hírt online.
  - Minden csoport mutassa be az eredményét és indokolja meg.
3. Lezárás (10–15 perc) Írd fel a táblára az álhírek jeleit:
  - Nincs forrás
  - Túl jó vagy túl furcsa ahhoz, hogy igaz legyen
  - Erős érzelmeket akar kiváltani

- Máshol nem található meg Hangsúlyozd: „A sportban, mint az életben, nem minden igaz, amit hallunk!”

**Opcionális tevékenység:** A gyermekek alkossanak saját hamis vagy vicces futballcímet, és hívják ki a többieket, hogy kitalálják: igaz vagy hamis.

## 2. tevékenység: „Trükkös játék felismerése!”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogy néha valami igaznak tűnik, de nem az. Megtanulják: állj meg, gondolkodj, ellenőrizz, mielőtt cselekszel.

**Időtartam:** 20–30 perc **Szükséges eszközök:**

- Futball labdák
- Megkülönböztető mezek
- Bóják

### Előkészítés és utasítások:

**Bemelegítés:** A játékosok szabadon mozognak a labdával. Az edző utasításokat ad:

- Ha valódi futballmozdulat → végrehajtják
- Ha hamis mozdulat → megállnak

### Példák:

- „Passzolj egy barátunk!” → Csináld!
- „Vedd fel a labdát és dobod a kapuba!” → Állj meg!
- „Állítsd meg a labdát a lábaddal!” → Csináld!
- „Rúgd meg a labdát kézzel!” → Állj meg!

**Megjegyzés az edzőnek:** Legyen vidám és játékos!

### Fő játék:

- Alakíts két 4–5 fős csoportot.
- Minden csoport titokban megegyezik egy „trükkös mozdulatban”.
  - Példa: lövést színlelnek, de passzolnak
  - Példa: cselezést színlelnek egyik irányba, majd másikba mennek
- Amikor a trükk megtörténik, a másik csapat kiáltja: „TRÜKK!”
  - Ha észreveszik → pontot kapnak
  - Ha nem → a trükköző csapat kap pontot
- Játsszatok több fordulót, hogy minden csapat trükközhesen.

**Rövid reflexiók kör:** Üljetek körbe, és kérdezd meg:

- Könnyű volt felismerni a trükköt?

- Honnan tudtad, hogy nem volt igazi?
- Miért fontos ellenőrizni, mielőtt elhiszünk valamit?
- Hasonlít-e az álhír egy trükkös játékhoz?

## II. MODUL: Vizuális befolyásolás

### 1. tevékenység: „Fotó-finis”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogyan befolyásolják az érzelmeinket és hiedelmeinket a képek és videók, különösen a futballban. Megtanulják, hogy a kameraállás, arckifejezés és képkivágás hogyan változtatja meg a történetet. A cél a kritikus gondolkodás fejlesztése.

**Időtartam:** 40–50 perc **Szükséges eszközök:**

- Legalább 1 okostelefon vagy tablet kamerával (csoportonként vagy edzőnként)
- Opcionálisan: nyomtatott emoji-kártyák (boldog, szomorú, dühös, izgatott)

#### Utasítások:

1. Bemelegítő játék (10 perc) Kérj meg néhány gyermeket, hogy játsszanak el érzelmeket a pályán:
  - Gólt rúg és nagyon boldog
  - Büntetőt hibázik és szomorú
  - Vitatkozik a bíróval
  - Ünnepli a győzelmet

Kérdezd meg a csoportot:

- „Milyen érzelem ez?”
- „Ha most készítenénk egy fotót, mit gondolnának az emberek, mi történik?”

Magyarázat: „Ma felfedezzük, hogyan változtatják meg a fotók és videók azt, amit érzünk és amit hiszünk arról, ami történt!”

2. Fő tevékenység (25 perc) – „Jelenet újrajátszása”
  - Kis csoportokban:
    - Készítsenek egy mini futballjelenetet fotózáshoz:
      - Gólöröm
      - Sérült játékos
      - Vita vagy veszekedés
      - Csapat győzelmi ölelése
  - Készítsenek 2 fotót vagy rövid videót minden jelenetről:
    - Egy pozitív (boldog, barátságos, sportszerű)
    - Egy negatív (dühös, igazságtalan, agresszív)
  - Használjanak különböző:
    - Kameraállásokat (közelről, alulról, hátulról)
    - Arckifejezések (mosolygás vs kiabálás)
    - Elhelyezkedés (többet vagy kevesebbet mutatva abból, ami történik)

Miután minden csoport elkészült, mutassák be a két verziót a többieknek.

Kérdezd meg a csoportot: – „Mi történik ezen a képen?” – „Milyen érzést vált ki belőled?” – „Mindkét kép ugyanazt a történetet meséli el?”

**3. Reflexiós beszélgetés (10–15 perc)** Gyűjtsd össze a gyermekeket, és közösen gondolkodjatok el:

- Lehetséges, hogy két különböző fotó ugyanarról a pillanatról teljesen más üzenetet közvetít?
- Láttál már olyan futballfotót vagy videót online, ami erős érzelmet váltott ki belőled? – Miért kell óvatosnak lennünk azzal kapcsolatban, amit látunk?

**Záró gondolat az edzőtől:** „Egy kép megmutathatja az igazságot, de el is rejtheti a történet egy részét. Ezért kell okosan gondolkodnunk, és nem elhinni mindent azonnal!”

## **2. tevékenység: „Fotómegállás”**

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogy a fotók és videók különböző történeteket mesélhetnek el. Ösztönözni a kritikus gondolkodást azzal kapcsolatban, hogy mit látunk és mit nem.

**Időtartam:** 20–30 perc **Szükséges eszközök:**

- Nyomtatott futballfotók (valódi példák: győztes gól, dühös játékos, ünneplő tömeg, beállított győzelmi kép) vagy tablet
- Bóják a „megállóhelyek” kijelölésére a pályán
- Sípszó vagy zenelejátszó

### **Utasítások:**

- Helyezz el 4–6 bóját a pályán. Minden bója egy „megállóhelyet” jelöl.
- Minden bójánál helyezz el egy nyomtatott futballfotót vagy mutasd meg egy eszközön.
- A gyermekek szabadon vezetik a labdát a pályán, miközben zene szól vagy az edző sípol.
- Amikor a zene megáll vagy a sípszó hallatszik, mindenki „megfagy” a legközelebbi bójánál.

**Fotóidő:** Az edző gyorsan megmutatja az adott bójánál lévő fotót, és feltesz egy egyszerű kérdést:

– „Mit látsz ezen a képen?” – „Milyen történetet mesél ez a fotó?” – „Lehet, hogy ez a kép csak a történet egy részét mutatja?”

A gyermekek kis csoportokban (a bója körül) beszélgetnek 1–2 percig, majd röviden megosztják gondolataikat.

**Megállás és mozgás:** Indítsd újra a zenét, és a gyermekek vezessék a labdát egy új bójához. Ismételd meg, amíg minden fotót megbeszéltek.

**A körök után gyűjtsd össze a gyermekeket egy csoportba.** Mutass meg 1–2 fotót, amit az előbb láttak (válassz olyat, amelyiknél „rejtett történet” van, pl. dühös játékos vagy drámai gólöröm). Minden képhez mondj el egy rövid „valódi verziót”, ami megmagyarázza, mi maradt ki:

**Példák:** – „Láttátok ezt a képet a dühös játékosról. Tudtátok, hogy valójában a csapattársát biztatta, nem a bíróval veszekedett?” – „Ez a gólöröm úgy néz ki, mintha bajnokságot nyertek volna, de valójában csak egy barátságos meccs volt!”

**Kérdések a gyermekeknek:** – „Megmutatta a kép a teljes történetet?” – „Milyen érzés volt megtudni, mi történt valójában?” – „Melyik kép lepett meg a legjobban? Miért?” – „Miért fontos szerintetek kérdéseket feltenni azzal kapcsolatban, amit az interneten látunk?” – „Mit tanulhatunk ebből azokról a képekről, amiket online látunk?”

**Edzői tipp:** Bátorítsd őket, hogy saját szavaikkal osszák meg gondolataikat – nincs jó vagy rossz válasz.

**Záró gondolat az edzőtől:** „A fotókat és videókat lehet szerkeszteni, kívágni vagy úgy bemutatni, hogy izgatottak, szomorúak vagy dühösek legyünk – pont úgy, mint amikor a futballban a legjobb vagy legrosszabb pillanatokat látjuk. Mindig nézz rá alaposabban, és gondolkodj önállóan!”

### III. MODUL: A szólásszabadság korlátai és a gyűlöletbeszéd

#### 1. tevékenység: „Kommentátorok a pályán”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogyan léphetik túl a vélemények – különösen online – azt a határt, ahol már ártanak. A gyermekek egy futballmérkőzést játszanak „játékosként” és „online kommentátorként”, így megtapasztalják a szavak hatását, elgondolkodnak a szólásszabadsággal járó felelősségen, és fejlesztik médiatudatossági készségeiket a gyűlöletbeszéd felismerésére és elutasítására.

**Időtartam:** 45–60 perc **Szükséges eszközök:**

- Egy futball labda
- Bóják (a pályazónák kijelölésére)
- Néhány papírcetli „közösségi média stílusú” kommentekkel (opcionális)
- Két színű mez vagy karszalag (a szerepek megkülönböztetésére)

#### Utasítások:

1. Bemelegítés (10 perc) Kezdj egy csoportos beszélgetéssel: Kérdezd meg: „Néztél már focis videót online, és olvastad a hozzászólásokat?”

Ossz meg néhány példát (valósághű, de gyermekbarát): – „Szép gól!” – „Csak a bőrszíne miatt választották be.” – „Menjen inkább máshová játszani.” – „Az a passz fantasztikus volt!”

Kérdezd meg: – Melyik hozzászólások okoznak jó érzést? – Melyikiek lépik túl a határt? – Minden megengedett online? Meg kellene engedni?

2. Fő tevékenység (25–30 perc) Oszd a csoportot két szerepre: – Játékosok (többség): rövid focimeccset játszanak (pl. 4v4 vagy 5v5) – Kommentátorok (3–4 gyermek a pálya szélén): úgy viselkednek, mint online felhasználók, akik élőben kommentálnak

**Kommentátorok szabályai:** – Rövid „hozzászólásokat” mondanak hangosan, mintha élő közvetítés vagy poszt alatt reagálnának – Bátorítsd a pozitív és valósághű megjegyzéseket, és finoman engedj néhányat átlépni a tisztelet határán (ezeket az edző biztosíthatja)

**Féldőben vagy szünetben állj meg, és kérdezd meg:** – Milyen érzés volt a kommentek hallgatása? – Volt olyan, ami bántó vagy zavaró volt? – Ha ez valódi közösségi média lenne, rendben lennének ezek a kommentek?

Ezután cserélj szerepet, hogy mindenki megtapasztalja mindkét nézőpontot.

3. Reflexió és megbeszélés (10–15 perc) Üljetek körbe, és kérdezd meg: – Milyen érzés volt, hogy kommentálták a játékodat? – Észrevetted, mikor vált egy vélemény bántóvá? – Miért mondanak az emberek online olyan dolgokat, amit élőben nem tennének? –

Rendben van bármit mondani online, csak mert „szólásszabadság”? – Hogyan lehetünk jobb „kommentátorok” az életben és online?

**Záró gondolat az edzőtől:** „Amit mondunk – a pályán vagy online – felemelhet másokat vagy lebonthatja őket. A szólásszabadság azt jelenti, hogy megoszthatjuk a gondolatainkat, de ezzel együtt jár a felelősség is: legyünk kedvesek és tiszteletteljesek. A jó csapattársak nemcsak passzokkal, hanem szavakkal is támogatják egymást.”

## 2. tevékenység: „A te szavaid, a te szabályaid?”

**Időtartam:** 10–15 perc **Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogy a szólásszabadság fontos, de korlátozott. Megmutatni, hogyan védik a szabályok mindenki biztonságát és tiszteletét, és gyakorolni, mikor lépi túl valaki a határt azzal, amit mond.

### Utasítások:

**Bemelegítő kör (3 perc)** Gyűjtsd össze a gyermekeket körbe. Kérdezd meg: „A fociban bármit megtehetsz a pályán?” Nem! Vannak szabályok, hogy a játék igazságos és biztonságos legyen. „A szavakkal ugyanez van – sok mindent mondhatsz, de nem olyat, ami megsérti a szabályokat, amelyek másokat védenek.”

**Mini „Szószabálybíró” játék (7–10 perc)** Minden kijelentés olyan, mint egy „mozdulat” a pályán. A gyermekek eldöntik: megengedett vagy nem megengedett?

Jelölj ki két helyet: – Megengedett zóna – Nem megengedett zóna

Olvass fel gyors példákat. A gyermekek fussanak ahhoz a zónához, amit helyesnek gondolnak.

**Példák – Megengedett:** – „Szerintem a mi csapatunk a legjobb!” – „Nem szeretem annak a játékosnak a stílusát.” – „Csatárként jobban szeretek játszani, mint kapusként.” – „Szerintem többet kellene gyakorolnunk.” – „Nagyon jó ötlet volt, amit a játékban mondtál.” – „Nem értek egyet a bíró döntésével.” – „Legközelebb passzoljunk többet.” – „Szomorú vagyok, ha veszítek, de újra próbálkozom.” – „Szerintem a macskák jobbak, mint a kutyák.” – „Ma a legjobb barátom mellé szeretnék ülni.”

**Példák – Nem megengedett:** – „Ne foglalkozzunk vele, mert más országból jött.” – „Sérüljön meg, hogy ne tudjon játszani.” – „Haszontalan vagy, ülj le örökre a padra!” – „Senki sem akarja, hogy itt legyél, mert más vagy.” – „Mondjuk meg neki, hogy nem játszhat velünk, mert új.” – „Az ilyen emberek ne legyenek a csapatban.” – „Ha nem passzolsz nekem, hazugságokat terjeszték rólad.” – „Menj vissza az országodba, itt nincs helyed.” – „Olyan rossz vagy, hagyd abba a focit örökre.”

Kérdezd meg: – „Miért nem megengedett ez?” – „Kit bánthatnak ezek a szavak?”

**Gyors reflexió (3 perc)** Üljetek körbe, és kérdezd meg: – „Miért gondolod, hogy a szólásszabadságnak vannak korlátai?” – „Hogyan segítenek a szavakra vonatkozó szabályok

abban, hogy mindenki biztonságban és befogadva érezze magát?” – „Mit tehetnél, ha valaki megsérti a szabályokat a szavaival?”

**Záró gondolat az edzőtől:** „A szólásszabadság azt jelenti, hogy megoszthatod az ötleteidet – de nem akkor, ha a szavaid bántanak, fenyegetnek vagy kizárnak másokat. Ahogy a fociban is vannak szabályok, a szavainknak is vannak, hogy mindenki biztonságban és igazságosan játszhasson.”

## IV. MODUL: Alternatív narratívák létrehozása és kritikus gondolkodás

### 1. tevékenység: „Média-párosítás: Ki meséli a történetet?”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogy egy történet elmondásának módja attól függ, ki meséli el, és hogy ugyanaz a történet különböző nézőpontokból teljesen másként hangozhat. A tevékenység ösztönzi a kérdezést, a források és szándékok értékelését, és fejleszti a médiatudatosságot.

**Időtartam:** 45–60 perc **Szükséges eszközök:**

- Futball labda
- 4–5 nyomtatott „Nézőpontkártya” (vagy felolvasva)
- Bóják vagy megkülönböztető mezék a jelenetek gyors beállításához

#### Utasítások:

**1. lépés: Bevezetés (5 perc)** Üljetek körbe, és kérdezd meg: „Néztél már meccset, és nem értettél egyet valakivel abban, mi történt? Miért emlékeznek az emberek másként ugyanarra?”

Rövid magyarázat: „A médiában ugyanaz a történet teljesen máshogy hangozhat attól függően, ki meséli el. Ma ezt fogjuk felfedezni a pályán!”

**2. lépés: Jelenetjáték (10–15 perc)** Válassz egy egyszerű futballhelyzetet, és kérj meg egy kis csoportot (4–5 gyermek), hogy játsszák el. Példák:

- Egy játékos véletlenül elgáncsol egy másikat
- Egy csapattárs elfelejt passzolni
- Egy játékos furcsán ünnepli a gólt
- Két játékos vitatkozik egy szabálytalanság után A többiek figyelnek.

**3. lépés: Nézőpontkártyák (15–20 perc)** Oszd ki a csoportoknak az alábbi nézőpontkártyák egyikét, és kérd meg őket, hogy meséljék újra a jelenetet az adott szerepből:

- Kapus (túl messze volt, nem látta tisztán)
- Sportblogger (drámai történetet akar)

- Közösségi média influencer (kattintásokat keres)
- A játékos, aki elesett (megsérültnek és félreértettnek érzi magát)
- Játékvezető (semleges és igazságos próbál lenni)

Minden csoport játssza el vagy mesélje el a jelenetet a saját nézőpontjából.

**Edzői tipp:** Segíts a gyermekeknek felismerni, hogy ugyanazt a pillanatot minden csoport másként mutatja be.

**4. lépés: Csoportos beszélgetés (10 perc)** Minden verzió után kérdezd meg: – „Miben volt más ez a verzió?” – „Mire koncentráltak? Mit hagytak ki?” – „Miért mesélhet valaki így egy történetet?” – „Lehet, hogy mindegyik történet igaz egyszerre?”

Ösztönözd a gondolkodást az elfogultságról, szándékról és célközönségről.

**Záró gondolat az edzőtől:** „Akár a futballban, akár a közösségi médiában, a történetek attól függően változnak, ki meséli el és miért. A médiatudatosság azt jelenti, hogy megkérdezzük: „Kinek a hangját hallom? Mit akar, hogy érezzek vagy gondoljak?” Így építünk erős csapatokat és erős gondolkodást.”

## **2. tevékenység: „A futballedző dilemmája”**

**Cél:** Ösztönözni a gyermekeket arra, hogy mélyebben gondolkodjanak a döntésekről és azok következményeiről. Gyakorolják a különböző nézőpontok értékelését döntés előtt, és fejlesszék a problémamegoldó készségeiket beszélgetésen keresztül.

**Időtartam:** 15–20 perc **Szükséges eszközök:** Csak egy nyitott tér

### **Utasítások:**

**Helyzet bemutatása:** Az edző mondja a csoportnak: „Képzeljétek el, hogy ti vagytok egy futballcsapat edzői. Az egyik játékos nagyon tehetséges, de néha megszegi a szabályokat a meccseken. Mit tennétek? Gondolkozzatok el a lehetőségeken és azon, mi történhet, ha egyiket vagy másikat választjátok.”

**Csoportos beszélgetés:** Oszd a gyermekeket 3–4 fős csoportokra. Minden csoport soroljon fel lehetséges lépéseket, például:

- Beszélni a játékosal a sportszerűségről
- Kérni, hogy egy meccs erejéig ne játsszon
- Elnézni neki, mert segít a csapatnak nyerni
- Bátorítani a csapattársakat, hogy emlékeztessék a szabályokra

**Megosztás és reflexió:** A csoportok osszák meg ötleteiket. Az edző kérdezze meg: – „Melyik lehetőség a legjobb szerintetek, és miért?” – „Mi történhet, ha az egyik lehetőséget választjátok a másik helyett?” – „Hogyan segíti a döntések a csapatot és a játékot?”

**Edzői tipp:** – Tiszteld a különböző véleményeket – Irányítsd a gyermekeket, hogy gondolkodjanak az igazságosságról, csapatmunkáról és következményekről – Emeld ki, hogy a kritikus gondolkodás azt jelenti: több oldalról nézzük meg a problémát, mielőtt döntünk

## V. MODUL: Digitális ellenálló képesség

### 1. tevékenység: „Görgetés, Megosztás vagy Megállás?”

**Cél:** Arra ösztönözni a gyermekeket, hogy elgondolkodjanak azon, hogyan reagálnak online helyzetekre – például vírusos futballtartalmakra, hozzászólásokra vagy kortárs nyomásra – egy játékos, mozgásalapú formában. A cél a digitális ellenálló képesség fejlesztése és annak szokássá alakítása, hogy mielőtt reagálnak, előbb gondolkodjanak.

**Időtartam:** 45–60 perc (Egy alkalommal vagy két rövidebb foglalkozásra bontva is megtartható, a csoport igényeihez és időbeosztásához igazítva.)

#### Szükséges eszközök:

- 1 futball labda
- Bóják (három zóna kialakításához)
- Nyomtatott vagy felolvasott helyzetkártyák (1. melléklet)
- Opcionálisan: kis táblák „GÖRGETÉS”, „MEGOSZTÁS” és „MEGÁLLÁS” feliratokkal

#### Utasítások:

**Bevezetés:** Röviden magyarázd el a digitális ellenálló képesség jelentését: az online kihívásokra való tudatos és biztonságos reagálás képessége.

#### Digitális helyzetek felismerése (30 perc)

**Zónák kialakítása:** Oszd fel a pálya egyik oldalát három jól látható zónára bójákkal vagy feliratokkal:

- Görgetés (○ = Figyelman kívül hagyás, továbblépés)
- Megosztás (● = Továbbküldés vagy beszélgetés róla)
- Megállás (● = Valami nincs rendben! Állj meg, jelentsd vagy kérj segítséget)

Mondd el a gyermekeknek, hogy ezek az online döntéseinket jelképezik – különösen futballal kapcsolatos posztok, csevegések vagy videók esetén.

**Digitális döntések:** A foglalkozás során az edző sípol, és felolvas egy digitális helyzetet (példák alább, továbbiak az 1. mellékletben). A játékosok megállnak, és a számukra megfelelő zónába futnak (Görgetés, Megosztás vagy Megállás), attól függően, hogyan reagálnának online. Ezután visszatérnek a játékhoz.

Ez a módszer aktívan tartja a gyermekeket, miközben az online döntéseket valós idejű mozgással és érzelmekkel kapcsolja össze.

#### Példák a helyzetekre:

- „Látsz egy videót, ahol egy játékos hibázik, és a kommentekben mindenki nevet rajta.”
- „Egy csapattárs motiváló idézetet oszt meg egy menő futballfotóval.”
- „Üzenet érkezik: nem választottak be, mert nem vagy ‘megfelelő típus’.”
- „Valaki vicces futballos mémeket posztol, de sztereotípiát is tartalmaz.”

### **Reflexió (körben ülve):**

- Nehéz volt néha dönteni? Melyik online posztokra könnyű vagy nehéz reagálni?
- Melyik helyzet tűnt kockázatosnak?
- Megváltoztatta valaki a véleményét, miután hallotta másokét?
- Miért fontos, hogy „gondolkodjunk, mielőtt posztolunk”?
- Mit tegyünk, ha bizonytalanok vagyunk vagy valami rossz érzést kelt?
- Hogyan védhetjük meg magunkat online?
- Kik azok a megbízható felnőttek, akiktől segítséget kérhetünk?

### **Edzői megjegyzések:**

- Kerüld a riogató hangnemet, inkább oktató és megnyugtató megközelítést alkalmazz
- Bátorítsd a megosztást kisebb csoportokban, ha a gyermekek félénkek
- Kapcsold a helyzeteket a sporthoz: pl. csapat WhatsApp csoportok, meccsfotók megosztása

**Záró gondolat az edzőtől:** „A futballban és online is gyors döntéseket hozunk – de a gyors nem jelent meggondolatlanságot. A digitális ellenálló képesség azt jelenti, hogy tudjuk, mikor kell görgetni, mikor érdemes megosztani valami jót, és mikor kell megállni és azt mondani: ‘ez nincs rendben’. Ha okosan viselkedünk online, nemcsak magunkat védjük, hanem másokat is támogatunk.”

## **2. tevékenység: „Készítsd el a biztonságos digitális profilodat”**

**Cél:** Megérteni, mi biztonságos és mi nem az online megosztásban. Elősegíteni a személyes adatok védelmét a digitális profilokban, és gyakorolni a kritikus gondolkodást azzal kapcsolatban, mit teszünk közzé és mi látható rólunk online.

**Időtartam:** 35–40 perc **Szükséges eszközök:**

- Nyomtatott „Digitális profil” munkalap (mezők: becenév, avatar, bemutatkozás, hobbi, kedvencek stb.) – 2. melléklet
- Filctollak / színes ceruzák
- Olló, ragasztó, magazinok (avatarok kivágásához)
- Tábla vagy poszter két oszloppal: „BIZTONSÁGOS” / „NEM BIZTONSÁGOS” megosztani

### **A tevékenység menete:**

**Bevezetés és ötletbörze (10 perc):** Kérdezd meg: „Mit szoktunk látni online profilokban?” Írd fel a válaszokat egy poszterre, két oszlopba rendezve:

- „Biztonságos megosztani” (pl. becenév, hobbi)
- „Nem biztonságos megosztani” (pl. lakcím, iskola neve, telefonszám, privát fotók)

Vezesd be a biztonságos és felelős profil fogalmát. Mondhatod például:

„Ahogy focizáskor felszerelést viselsz és véded magad, úgy online is meg kell védened magad. A profilod olyan, mint az ‘online mezed’ – megmutatja, ki vagy. Ezért nagyon fontos, hogy átgondold, mit osztasz meg és ki láthatja. Ma játékosan megtanuljuk, hogyan lehet biztonságos és okos az online profilunk!”

**Profilkészítés (20–25 perc):** Minden gyermek megkapja a digitális profil munkalapot. Készítsék el saját biztonságos profiljukat: válasszanak becenevet, rajzoljanak vagy vágjanak ki avatart, sorolják fel hobbiikat és érdeklődési köreiket... Fontos: ne osszanak meg valódi személyes adatokat!

**Megosztás és reflexió (10 perc):** A gyermekek bemutatják profiljaikat egymásnak. Csoportosan gondolkodjatok el azon, mely választások voltak biztonságosak és miért.

#### Reflexiós kérdések:

- Mely információk voltak biztonságosak a profilodban?
- Mit döntöttél úgy, hogy nem teszed bele? Miért?
- Milyen információkat lehetne visszaélésre használni?
- Mit tennél, ha valaki online személyes adatokat kérne tőled?

#### Edzői megjegyzések:

- Erősítsd meg, hogy az internet nyilvános tér
- Hangsúlyozd, hogy még ha egy platform „gyermekbarátnak” tűnik, akkor is fontos a védelem
- Változatként beszélj a profilképek használatáról – melyek biztonságosak? Mit lehet kiolvasni?

## VI. MODUL: Állampolgári szerepvállalás

### 1. tevékenység: „Hangok a pályán”

**Cél:** Segíteni a gyermekeknek megérteni, hogyan használhatják a saját hangjukat a való életben és egyszerű médiás formákon keresztül, hogy pozitív változásokat támogassanak a csapatukban, iskolájukban vagy lakókörnyezetükben. A gyermekek csapatként dolgoznak, hogy azonosítsanak egy problémát, és egy rövid, kreatív „médiáüzenetet” hozzanak létre, amely a futball értékeihez kapcsolódik.

**Időtartam:** 45–60 perc **Szükséges eszközök:**

- Futball labda
- Bóják (opcionális)
- A4-es papír és filctollak (ha elérhetők – egyébként az üzenetek szóban vagy mozgással is bemutathatók)

#### Utasítások:

**1. lépés: Bemelegítő játék (10 perc)** Kezdj egy kis létszámú mérkőzéssel vagy csapatkihívással. Bátorítsd a fair play-t, a tiszteletet és a csapatmunkát.

**2. lépés: Az állampolgári kihívás (10–15 perc)** Állítsd meg a játékot, és magyarázd el, mit jelent az állampolgári szerepvállalás: a közösség segítése, mások tisztelete, a lakóhelyünk gondozása. Mondhatod például:

„Az állampolgári szerepvállalás csak egy szép kifejezés arra, hogy mindannyian segítünk jobbá tenni a közösségünket. Ez azt jelenti, hogy kedvesek vagyunk másokkal, tiszteletben tartjuk a különböző véleményeket, és vigyázunk azokra a helyekre, ahol élünk, játszunk és tanulunk. Ha segítjük a csapatunkat, barátainkat vagy a környékünket, az azt mutatja, hogy nemcsak magunkra, hanem másokra is odafigyelünk!”

Oszd a gyermekeket 3–5 fős csoportokra. Adj minden csoportnak egy valós futballal kapcsolatos kihívást, amely a csapatukat, iskolájukat vagy közösségüket érinti.

#### Példák:

- Néhány játékost kizárnak vagy zaklatnak
- Meccsek után szemét marad a pályán, és rongálás történik
- A lányokat nem bátorítják, hogy csatlakozzanak a focicsapatokhoz
- A szülők hangosan veszekednek a gyermekek meccsein
- A gyermekek nem tudják, hogyan lehet csatlakozni egy focicsapathoz

**3. lépés: Média-akció idő! (15–20 perc)** Minden csoport „médiacsapattá” válik. Feladatuk: egy egyszerű, pozitív üzenet létrehozása, amely változást inspirál az adott problémával kapcsolatban.

Választhatnak:

- Egy szlogent
- Egy szóban elmondott üzenetet (mintha videóban vagy bejelentésben hangzana el)
- Egy „fagyott jelenetet” (testtartással, mozdulatlanul bemutatva az üzenetet)
- Egy plakátot vagy szimbólumot (ha van hozzá eszköz)

**Példák:**

- Szlogen: „Tiszteld minden játékost! Mindenkié a pálya!”
- Póz: Körben álló csoport, akik segítenek felállni egy elesett játékosnak
- Plakát: Mosolygó, karokkal ellátott focilabda, felirattal: „Rúgjuk ki a kirekesztést!”

Minden csoport bemutatja az üzenetét a többieknek.

**4. lépés: Gyors reflexiós kör (5–10 perc)** Kérdések: – „Mi tette az üzenetedet erőssé vagy érthetővé?” – „Hogyan használják az emberek az ilyen üzeneteket a való életben?” – „Megoszthatnak a gyermekek is fontos gondolatokat az iskolában vagy online?”

**Záró gondolat az edzőtől:** „Nem kell felnőttnek vagy híresnek lenned ahhoz, hogy kiállj valamiért. Már most is van hangod, és a szavaid, tetteid, valamint a csapatmunkád segíthet jobbra tenni a csapatodat, az iskoládat vagy a közösségedet. Ha világosan és kedvesen osztod meg az üzeneted, az is médiaerő!”

## 2. tevékenység: „Kampány a fair play-ért”

**Cél:** A gyermekek megtanulják, hogyan használhatnak egyszerű médiaüzeneteket pozitív változások előmozdítására a csapatukban és közösségükben, egy mini „közösségi média kampány” létrehozásával a fair play, a tisztelet és a csapatmunka témájában.

**Időtartam:** 30–40 perc **Szükséges eszközök:** Papír, filctollak, ragasztószalag (ha fel szeretnék ragasztani a poszttereket)

**Utasítások:**

**Bemelegítő beszélgetés (5–10 perc)** Kérdezd meg: „Ha egy üzenetet megoszthatnál a fair play-ről vagy a tiszteletről a közösségi médiában, mi lenne az?” A gyermekek ötleteljenek rövid, világos üzeneteket, például: – „Minden játékost tisztelünk” – „A fair play teszi szórakoztatóvá a focit mindenki számára” – „Mondj nemet a zaklatásra a pályán és azon kívül is!”

**Mini posztterek vagy „posztok” készítése (15–20 perc)** Oszd a gyermekeket kis csoportokra. Adj nekik papírt és filctollakat. Minden csoport készít egy „mini közösségi média posztot”: – Egy frappáns szlogen vagy hashtag (pl. #FairPlayCsapat vagy #TiszteletAPályán) – Egy egyszerű rajz vagy szimbólum (pl. kézfogás, csapatkör, mosolygó labda) – Egy rövid tipp más gyermekek számára

**Megosztás és szerepjáték (10–15 perc)** Minden csoport körbe áll, és „megosztja a posztját”, mintha közösségi médiában mutatná be. A csoportok eljátszanak egy rövid jelenetet, amely bemutatja, hogyan valósulhat meg az üzenet a pályán (pl. segítenek egy elesett játékosnak, bátorítanak egy félénk csapattársat). Készítsetek csapatfotót az összes poszterrel – ez lesz a „kampányindítás”!

**Reflexió:** – „Hogyan oszthatnád meg a fair play üzenetedet olyan gyermekekkel, akik nem fociznak?” – „Mit tanít nekünk a jó csapattárs szerepe arról, hogyan segíthetünk másoknak a futballon kívül is?” – „Miért fontos kiállni másokért, ha igazságtalan vagy tiszteletlen viselkedést látunk?” – „Mi az az egy dolog, amit ezen a héten megtehetsz azért, hogy a csapatod, iskolád vagy környéked befogadóbb és tiszteletteljesebb legyen mindenki számára?”

# Mellékletek

## 1. MELLÉKLET – Görgetés, Megosztás vagy Megállás

### Mintafeladat-kártyák – „Görgetés, Megosztás vagy Megállás?”

Görgetés (○ = Figyelman kívül hagyás, továbblépés)

Megosztás (● = Továbbküldés vagy beszélgetés róla)

Megállás (● = Valami nincs rendben. Állj meg, jelentsd vagy kérj segítséget)

#### Pozitív vagy semleges helyzetek:

- Egy bejegyzésben látod, ahogy a barátod gólt rúgott a múlt hétvégi meccsen.
- Valaki tippeket oszt meg arról, hogyan javíthatod a cselezésedet egy videós oktatóanyagban.
- Egy sportszergyártó új focicipőt reklámoz árcédulával.
- Kedvenc játékosod idézete: „Soha ne add fel, még ha veszítesz is.”

#### Kérdéses vagy potenciálisan ártalmas helyzetek:

- Egy kommentben ez áll: „A lányok nem tudnak olyan jól focizni, mint a fiúk.”
- Valaki hamis idézetet oszt meg, miszerint a csapatod edzőjét elbocsátják – forrás nélkül.
- Videót kapsz, amelyen egy gyerek elcsúszik a meccsen, nevető emojikkal kísérve.
- Egy bejegyzés gúnyt űz egy játékos bőrszínéből vagy akcentusából.
- Csapatársad ezt posztolja: „Utálok veszíteni. Lehet, hogy abbahagyom.”

#### Nyomtatási tipp:

- Nyomtasd kis kártyákra, és ha lehet, lamináld őket.
- Opcionálisan színkódokat (●●○) is elhelyezhetsz a hátoldalon, hogy a foglalkozásvezetők könnyebben irányíthassák a beszélgetést – de a gyermekeknek ne mutasd meg a színeket, hadd döntsenek saját maguk.

## 2. MELLÉKLET – Készítsd el a biztonságos digitális profilodat

### Az én biztonságos digitális profilom

**Becenév** Milyen mókás, kitalált nevet használnál online? (Ne a valódi neved!)

-----

**Avatarom** Rajzolj vagy ragassz be egy képet, amely megmutatja, ki vagy online (NE valódi fotót!). [ Ide rajzold az avatarodat! ]

-----

-----

**Bemutakozás: Három dolog, amit szeretek** Mi az, amit nagyon szeretsz? Írj le három dolgot!

1. -----

2. -----

3. -----

**Kedvenc hobbijaim** Mit szeretsz csinálni?

-----

-----

**Aranyszabályom a biztonságos böngészéshez** Egy tipp, hogy biztonságban és kedvesen maradj online.

-----

### 3. MELLÉKLET – Edzői reflexió és megfigyelési lap

**A foglalkozás után szánj néhány percet a reflexióra:**

**Tanulási eredmények:**

- ☐ A gyermekek megértették a témát (pl. álhírek stb.)
- ☐ A gyermekek saját élményeikből hoztak példákat
- ☐ A gyermekek aktívan részt vettek a beszélgetésben vagy szerepjátékban

**Elköteleződés és részvétel:**

- ☐ A legtöbb gyermek aktívan részt vett a tevékenységben
- ☐ A csapatmunka vagy csoportos viselkedés tiszteletteljes volt
- ☐ A gyermekek segítették egymást a feladat megértésében

**Mi működött jól?**

**Mit csinálnék másként legközelebb?**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**Volt-e emlékezetes idézet vagy pillanat, amit érdemes megőrizni?**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

## Köszönetnyilvánítás

A segédanyag kidolgozása az Európai Unió finanszírozásának köszönhetően valósulhatott meg. Az útmutatót az ActionAid Hellas készítette a DIALECT 4 projektpartnerek értékes támogatásával. A projekt eredményei a DIALECT 4 konzorcium és azon nemzetközi szervezetek közös erőfeszítéseit tükrözik, amelyek a football3 módszert alkalmazzák a labdarúgás társadalmi változásokban betöltött erejének felszabadítására.

Külön köszönet illeti a DIALECT projektben részt vevő partnereket, akik Európa-szerte dolgoznak befogadó közösségek építésén: ActionAid Hellas (Görögország), ActionAid Italy, EKKE (Görögország), Football Friends (Szerbia), Second Chance Sports Association (Magyarország), valamint társult partnereinket – az UEFA Foundation for Children és a Common Goal – a felbecsülhetetlen támogatásukért.

## Jogi nyilatkozat

Az Európai Unió által finanszírozva. A megfogalmazott nézetek és vélemények kizárólag a szerzők álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) álláspontjával. Az Európai Unió és az EACEA nem vonható felelősségre ezekért.